

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitus térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezelszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Korteszvilág.

Megkezdődött a korteskedés. Azaz hogy nem most kezdődött meg, hanem már régen, mikor az országgyűlés még be sem volt zárva, még együtt ültek a képviselők országos gondnal homlokukon a haza érdekében; magános gondnal szíveikben a saját érdekekben, a jövő választásokat illetőleg. Nagy része be sem várta a királyi elboicsátást, hanem haza jött anélkül kerületébe, megtartotta beszámoló beszédét; elmondta mi minden jót követett el a hazáért, a választók boldogítására, és ajánlotta magát továbbra is becses figyelembe. És azzal megkezdődött a nagy munka ország-szerte. Megkezdődött Gömörmegyében is. Korteszvilág mindenütt a leendő képviselők megválasztására. De nem szóval, nem a meggyőződés hatalmas fegyverével szerzik a pártíveket, hanem korteszvilág pálinkával, borral és pénzzel, ijesztgetéssel és hatalommal. Nem az elvekért vivják a harcot, hanem személyek érdekében; nem független meggyőződésének kimondására hívják fel a választó polgárt legmagasabb jogának gyakorlásánál, hanem ámitással, vesztegetéssel vásárolják meg a szabad meggyőződést. Az egész vármegye kortes tanyák erkölcselen színhelye lett.

Nem kimélik az iskola szentségét, a templomi prédikáló szék istennek szánt helyét, nem a bíró függetlenségét, a közhivatalnok pártatlanságát, nem különösen a föld népének együgyű jóhiszeműségét. Mindenüve befurakodnak a vesztegetés arczátlan eszközeivel s vásárolják a lelket templomban és kores-

mában, bíró előtt és a korteslakomák tivornyáiban.

És a nép, a műveletlen választó iszik és lelkesedik azért a ki inni ad. Igen, legtöbbször csak azért. Ugyan hát kik is azok, a kikért lelkesednek? Oly férfiak, akiket nem a választó polgárok bizalma szölytött fel a képviselet elvállalására, hanem a kik felléptek magok, elmenyven faluról falura, s ámitással és vesztegetéssel szereztek maguknak híveket, — meg olyanok, akik úgy képviselték már éveken keresztül kerületüket, hogy az országgyűlési időszak háromnegyed részét itthon töltötték és foglalkoztak dísznőhizlalással és gazdálkodással, vadásztak és mulattak s huzták a képviselői fizetést, — meg olyanok, akiknek hatalmában van gazdagságuk által egész területet terrorizálni s a szavazó urnát majd parancs-szóra megtöltetni, — meg olyanok, akiknek összes érdeme az, hogy nagy hazafiak kandallójánál melegedhettek. Nagy részt ilyenek — tisztelet a kivételeknek — ami képviselőjelöltek. És ezeknek minden bizonnyal nagy szükségük van a korteskedésre, mert különben nem volna órájuk szükségére a választóknak.

Hanem hát még sines az jól így, sem a törvények értelmével, sem az alkotmányosság felséges elveivel nem lehet ezt összeegyeztetni. Nem lehet és nem szabad különösen nálunk, a hol a nép még nincs oly magas műveltségi fokon, sem oly kedvező anyagi helyzetben, hogy nagy mértékben ne hathatna rá a vesztegetés a maga aljas eszközeivel.

lossális köalkotmányt a sugárton és egy piziny paradicsomot — a budai hegyek cserjesűrű oldalán.

De még a kinek nem is mért a sors ilyen két kézzel, az is eszel ki módot, hol lehetne hűsölni. Előkerül az ismerősök, vidéki atyafiak listája, a fürdők geographiája és egy kis családi szóvita után, melyben természetesen a férj huzza a rövidet, lévén kénytelen az argumentumok sortűzének engedni — megállapítatik végérvényesen a saison terve. S megkezdődik a csomagolás, átlátszatlan ablakfüggők legördítése s nem marad itthon csak az ki

Felrepülve, messze szállna —
Messze, messze tengerekre . . .
Csakhogy el van metszve — tárczája . . .

De hát tulajdonképpen nincs még itt az uborka évad? Az ám, de a fél lábunk benne van már. Az egyetem, az országháza „hinter Schloss und Riegel“ került. Ne ütközzenek meg, hogy e két szentséges helyet együtt említettem, mert amannak hallgatói (csak a jogász számít, a többi Bukovai szerint suvics) és ennek hallgatói (ez megint csak a mame-lukok privilegiuma) között igen sok a solidaritás. Nem a jog terén találkoznak, mert ezen mindketten édes keveset tapasztalnak, hanem ottan a királyutcai „kék-fehér és fekete maes-kákban.“ Mi kár, hogy még nincs „piros-fehér-zöld maeska.“ talán a szélbalok is meghagynák magokat vesztegetni.

Volt is dolga a sok semmiházi inasnak, míg tisztára kipucolta a tisztelt honatyá salonját, hogy valamiképpen a gondos kiesike otthon rajta ne érje a rizsposos karok nyomait, gomblikában ott ne találjon egy-egy régi emlékeket rejtő fonadt virágcsokrot, s ha még tovább kutat a gyanakvó feleség, keze ügyébe ne akadjon egy-egy parfümös, velin-

És hogy ez mégis így van, kárhooztatjuk érte megyénk értelmiségét, kárhooztatjuk azt a végtelen közönyösségét, a melylyel a képviselőválasztások iránt viseltetik. Van ebben a megyében számos oly férfi, a kit mind független állása, mind jelleme és értelmisége a képviselői állásra méltónak avat, a kiket nem személyes érdekek, nem kiesinyes egyéni ambíció vezetne a mandatum elvállalásánál, a kik nem élnének vissza polgártársaik bizalmával, hanem megérdemlenék e bizalmat. Ha ily férfiak akarunk küldeni képviselőül, akkor méltón akarjuk magunkat ott képviseltetni. Ámde akkor tömörülünk is azok körül, úgy a korteskedés minden erkölcselenségével sem fog győzhetni rajtunk.

Mit mond a büntető törvény?

(A választások alkalmából.)

Az 1878. évben kelt és a múlt évi szeptember 1-ső napjától életbe léptetett magyar büntető törvénykönyv sok oly cselekményt, mely ezelőtt nyilván, sőt üzletszerűleg követett el, most mint kihágást vagy vétséget szigoruan büntetni rendel.

Nagy hiba nálunk, hogy a gomba módra termő törvények létezéséről, ezek tartalmáról az alsóbb rendű közönségnek tudomást szerezni módjában nem áll, sem törvény, sem szokás nem intézkedik a törvényeknek a nép életébe való átültetéséről, már pedig irva vagyon, hogy a törvény nem tudásával senki sem védekezhetik.

papiros levélke . . . Az ilyen corpus delictiket gondosan el kell sikkasztani a közelből, mert a mit a hon megenged „atyáinak“, nem következik, hogy a hitves ezért ne nehezteljen, no meg Isten látja a mandatum-kopott, ex képviselő lelkét, ez esetben tüstént Marienbad jön Tátrafüred helyett combinatioba . . .

De nem addig a . . . Mig veszendőbe a mandatum, addig nem fürdőzünk. Jó volna ugyan a 3 év fátalmait kinyugodni, hallgatva a habok titkos loesogását, mert hiába, „nyugalom után édes a nyugalom.“ vagy hogy is szokták azt mondani, de először végig kell izzadni a választásokat, (ez még csak a fürdő: gőzfürdő) és azután sápkórral homeopaticus gyógyítani a többi chronicus kóralapotokat.

A kormány mozgásba hozta egész apparátusát s küzd életre-halálra, az ellenzéknek egy a habarcok mint a függetlenek elárastják a Kárpátok és Adria közt „commis voyagerökkal“, kik nyakra före kínálják elveiket. Pünkösdt óta szakadatlanul ömlik ki a torokszáritó dikező és eserébe a toroküdt isteni nedv.

A lapok hasábjai újra megtelnek korteszvilág, élcelapok újból előveszik a travestizációt, élcelatos allegoriákat, melyeknek művelt fajtájából álljon itt egy kis kóstoló:

Ódahaza a kerületekbe
Meddig ültök még, jó malarak?
Nincs talán még az „igen“ feledve?
Melyre egykor dressiroztalak?!
Szavazástok nélkül vissza nem jó
Hatalmam és vele sápotok! . . .
Légyen a hang félnk, csak igenlő
Mame-lukok, csak szavazatok! stb.

Ez még türhető, legalább magyar, de hát mikor latinul mossák egymásról a keresztvizeket . . . mint mikor Palya bácsit böfentetik Hegedüs Sándorhoz, a Gambetta-látta pénzügyi talentumhoz, ilyenképen:

Az új büntető törvény életbeléptetésétől most lesz az első országos képviselői választás, kíváncsiak vagyunk tudni, hogy a nagy közönség hány százaléka ismeri a büntető törvénykönyv VIII. fejezetét, mely a polgároknak választási joga ellen elkövetett büntettek és vétségekről szól? S mennyiben azt véljük, hogy lapunk olvasóinak szolgálatot teszünk az által, ha az idézett fejezetnek egynemely §-ára figyelmüket felhívjuk, ime alkalmasszerűnek tartottuk a büntető törvénykönyv következő §§-ait közölni:

178. §. Azok, a kik valamely választót erőszak vagy fenyegetés által választási jogának szabad gyakorlásában megakadályoznak, a választói jog megsértésének vétségét követik el és 6 hónapig terjedhető fogházzal, valamint egyenkint kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

184. §. A ki másnak neve alatt szavaz, vagy jelentkezik a szavazásra, vétséget követ el, és egy hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés alá esik azon választó is, a ki egy választókerületben többször szavaz.

185. §. A ki a választónak, vagy annak tudtával hozzátartozójának, azon ezélből, hogy az bizonyos jelöltre szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy pénzürtéket, vagy más előnyt ad vagy ígér: hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ugyanezen büntetéssel bün-

Fujisti tu dexter, fujisti sinister
Attamen non erat belöled münster,
Ex fenepuero mame-lu filister
Status-secretarius sed non fit, — hin ist er!

Sine te fecerunt cabinetum novum
Pro secretario fecerunt te lövum!
Tamen canis mater! noli busulare!
Noli tuam comam valde cibalare,
Melius est: semper bene voxolare.
Ducem articulum postea scribare.

Omnis erit bene mijus filius aurus
Solum ne fac larmam quam opponeus Saulus
A bion! in clubbo est haltandus maulus,
Serbus humillimus — Mauritas Paulus.

A bion, nekünk is „haltandus maulus in politica“ mert sem szerkesztő ur, sem én nem „tettük le a két garast“ . . . a nélkül pedig ez ne nyulj hozzám-virág.

De mit tehetek én róla, ha akaratom ellen is elragad a politika árja, hát még a professionatus hírlapirót . . .

Itt említést kell tennem, bár szomorodott szívvel, egy nagy csapásról, mely irodalmunkat érte, a sajtónak egy kipótolhatlan vesztegéről: mindenki tudja tán, hogy a „Hymennek“ rövid élet és hosszú betegség után történt elhunytát értem.

Istenem, ha meggondolom, mennyire szíven hordta szerkesztője olvasóinak és lapjának érdekeit (baloldalon hordta a bugyellárisát) ha meggondolom, meddig élhetett volna még, mennyit tehetett volna még a haza javára, ha lelki szemem előtt eldefilíroztatam a mamákat, kiknek örömkönyesepp rezgedez pilláikon, hogy a „Hymen“ révén jutottak lányaik főköttő alá, de ha látom viszont a mamák másik legióját, kik még mindig messiásként várták a megváltó választ, a kikre ez a Hiob-posta leverő gyászt hozand, mondom mindcizeket látva és hallva oly ellenállhatatlan ked-

T Á R C Z A.**Fővárosi tárcza-levél.**

Budapest, 1881. június közepén.

Még a hold sem ért rá szerepfiguráit egyszer végigjátszani, mióta azt híreszteltük világszerte, hogy most Budapest körül forog a világ s ime a gonosz szellem — az idő — kiábrándított mámorunkból. Még fülünkbe eseng az ünnep egy-egy utóakkordja, de csak úgy mint egy áttombolt bálj után átvonulnak lelkünk előtt a kellemes reminiscenciák, hogy annál inkább beteljük az buval-bánattal.

Most már esendes minden. A kávéházak terrassa, a sétaterék árnya alatt nem kell ököllel küzdeni egy talpalatnyi földért, egy árva székért. Még az sem esik meg, a mi máskor nem ritka, hogy reggeli kávédat úgy déltájba kapod, mert noha csak egy szál pinczér sűrög a teremben — a többi pensionálva van — mégis ala minete kiszolgálja a vendégeket. S most kérdjük a köllövel: „Hol van az egykori fény, hol van az egykori zaj?“

Eloszlott az, mint a kémény füstje a levegőben — ki jobbra, ki balra. Te kedves olvasóm, ki e lapokat is kényelmesen olvasható sötét lugasod illatos gyepszőnyegére heveredve, nem is sejtéd, mi képezi a fővárosi ember merész álmának és forró vágyainak netovábbját? Egy kis terület Isten kék ege alatt, a zöldellő természet regényes ölen, rajta kis viskó, hová fejét hajtsa, mellette kert, ha mindjárt csak olyan is, mint egy klenózi tót kalapjának a karimája . . .

Már pünkösdkor a hőmérő kénesőjének felszállásával lehet ilyen fel — ki- és elszálló gölyákat látni tömegesen. Hjah, boldog a kinek két hazát adott az Isten, egy rideg ko-

vetendő azon választó is, ki a neki, vagy tudtával hozzátartozójának, a jelen §-ban megjelölt czélből adott pénzt vagy más előnyt elfogadja.

186. §. Három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: a ki az előbbi §-ban említett czélből etet és itat; valamint az is, a ki ezen etetést és itatást elfogadja.

187. §. Azon közhivatalnok, a ki hivatala hatáskörébe eső cselekménye, vagy arra vonatkozó ígérete által valamely választót, bizonyos jelölt mellett vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól tartózkodásra bírni törekszik: két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

189. §. A 178., 184., 185., 186., 187. §§. eseteiben: a bünvádi eljárás csak akkor indítható meg, ha a cselekmény elkövetése után 30 nap alatt a bíróságnál feljelentették.

Korteskedések — Chinában.

Chinában is vannak korteskedések, dacára, hogy azt az óriási birodalmat patriarkális módon kormányozzák. Pedig 400 millió lélek nem kis kutya, ez már oroszán, hatalmasabb mint maga a vén Európa, és mégis az állam úgy igazgattatik, mint egy család: a családnak a feje az apa, az államnak Kitsiang, a mi magas jólétet jelent. Biz ez a „nagy császár“ magas jólétnek is örvend, a nép, az egyes községek azonban el is vesznek éhen, csak egy jó nagy vízáradás, egy rossz esztendő következzék be. — A kínai nép különben zsvány, zsványosságát nem fekezi a gyalázatos közigazgatás. A közhivatalnokok mindnyájan romlottak; innen van, hogy Chinában minden közhivatal pénzért vásárolható meg, s — mint a tudósok igazolják — az alsóbb rendű mandarin csak azon tőri csunya fejét, hogy mihamar törlessze azt a tartozását, mellyel felettesétől hivatalát megkapta. Az urak (pretoriánusok) erkölstelenekek, erőszakosak, követelők, kártyáznak, mákonyt szíznak, rabolnak. A nagy hatalom a kamarilla kezében van, mely anynyira befészkelte magát a társadalom minden rétegébe, hogy ma már egész China tőlük függ. (Dr. Toldy László.)

Hogy ebben a birodalomban sok minden protekció, korteskedés utján vihető csak ki — önként értendőik. — A kínai követek, (!) basáskodó közhivatalnokok, a legnagyobb áldozatok árán jutnak eziműkhöz, s ha megválasztatnak, hitványak, rosszlelkűek, megcsalják a népet, megcsalják a különben korlátolt hatalmu Kitsiangot, megcsalják az egész menynevi birodalmat, legjobban az istenüket, mert semmit se hoznak, semmit sem határoznak, míg Konfucze szent könyveiben nem buvárnak. Ez a törvénykönyv — melynek §§-ait lábbal tapodják, csak önérdekükről legyen szó. — Hja Chinában tatárvilág uralkodik, lévén a nagy tanács (Kanlin) két, fő-fő dirigáló tagja tatár. — Feljebb mondtam, hogy

a protekció és korteskedés nagy szerepet visz. Mikor a korteskedés ideje bekövetkezik, az a tunya nép felriad, nekivadul, gyülekezik, mulat az „urak“ pénzéből. Hiába, a kínai határtalan tisztelettel és ragaszkodással viseltetik mindaz iránt, a mit őseitől örökölt. — Az erőszakoskodás, vesztegetés egymást követi a „választások“ idejében, a mandarinok tudnak hivatkozni, választókat gyűjteni, — előlegesen biztatások, ígérgetésekkel „gyűjtő“ket, korteseket szerezni, kik azután „jó pénzt“ még hóheri minőségben is működnek. Ezek meggazdagodása és előmenetele sokszor biztosítja van. — Igazán érdekes, mikor az a kevés igényű, nyugodt kínai megbomlik, elveszti a józan esztét s belebotlik a „köznyegyek“-be; nekimegy olyan munkának, melyhez egy garas árát nem ért; kiabál, veszekedik, verekedik! Ma megesküszik, ez az igaz, holnap kineveti ugyarazt, az igazmondás kötelességéről, az eskü szentségéről fogalma sincs (dr. Toldy). lelkiismeretlensége a hihetlenséggel határos; esekély díjért bármire megesküszik, ha nagyobbat ígérnek, meghazudolja önmagát.

Korteskedés idején, világos, hogy a kinek részéről „többet szoríthat“, ahhoz áll. A határidőig nincs egy józan perezők, a „kínai negyedek“ ilyen zavaros időben hemzsegek a részeg emberektől, kik legnagyobbára fegyverrel látják el magukat.

Minő raffineriával, róka ravaszságával dolgoznak pártfogoltjuk a „jelölt“ ur érdekében — arról alig van fogalma az európainak — azt csak praxisan lehet próbálni. A foncsikus választók mindig tömegekben gyülekeznek, ilyenkor — a deputációk (a megbízottak) éjjel-nappal a jelölt lakásán alkalmatlankodnak, elláthatja ez őket fekete theával, opiummal, mindenfélével — ha pénzt nem ad nekik azonnal átpártolnak a másikhoz, s ennek házánaál tépik össze amannak jelvényét. — A legtöbbet ígérő az ur. A választók valósággal elárvereztetnek mint a juhok vagy a szarvasmarhák, azzal a különbséggel, hogy ezt nevezik embervásárlásnak. Még a kínai papok és tanítók is korteskednek. A papok „mongol“ lovak házára ülnek, a leginfiámsabb módon gyűjtik össze a híveket egy akolba; a tanítók hasonlóképen s az összegyűjtötteket azután az „iskolába“ vezetik, ott veszi kezdetét a dinom-dánom, a potya evés-ivás, a mákonyzívás, melynek az az eredménye, hogy napokig bódultak, s ha kijózanodnak — újból kell kezdeni, mert különben átpártolnak. Ezen segítem nem lehet. Chinában minden, még az igazság is, pénzért vásárolható meg.

—i.—la.

A nők az ókorban.

(Vége.)

Saját házában a nő nem volt oly elkülönített helyre szorítva, mint a görögöknél, hanem legalább a régi időkben, a ház legfontosabb részében tartózkodtak, az atriumban. (Cornelius) Itt foglalkozott ő a rabszolganők között munkákkal. Így találjuk ezt még Ciceró idejében is.*

A római házasság különböző volt. Elein-

* (Livius: „Nocte sera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio aedium sedentem (Lucretiam) inveniunt“...)

A szájgombákról.

Ne ijedjen meg, szép olvasónó, nem beszéllek oly dolgokról, melyek idegeit izgalomba hozzák; sőt inkább akarom, hogy megóvja s épségben tartsa ama két gyöngysort, mely — egyebek közt — eperajkainak diszeül s dallamos beszédének segédszerve gyanánt szolgál.

Édes-kedves álmából fölébredvén, keserű ízt érez. Siet tőle szabadulni...

Nem leszek indiskréta, ha bátorkodom megszögni: vigyázzon, nehogy szép fogainak zománca szenvedjen! Hideg avagy meleg a víz? kemény avagy lágy a kefe? s aztán miképp dörzsöli a fogat? mind oly lényeges kérdés, melytől függ a fogak épsége. Szeretné tudni a „hogyan?“ Megmondom; de beszéljünk tárgyilagosan.

A víz, melyet szájmosáshoz használ, ne legyen nagyon hideg, mert ez a foghúst megrevidíti, sem nagyon meleg, mely gyengíti; a kefe sem tulságos kemény, mert a fog zománcaát koptatja, kivált ha nem föl s le, hanem a száj irányában dörzsöli, valamint az erős keféhez is a foghús meglazulását okozhatja. Használhat fogport, de csak olyat, mely magnésiat, hársfaszenet tartalmaz; de soha olyat, mely savanyu sókat (timsót, borkövet) foglal magában, mert ezek a fogállományt (dentin) megtámadják. A szivarhamu pedig már egyenesen a fog megrontására való. Használhat — ha épen tetszik — fogtészta (páztát) is; legjobb azonban a szappan, főképen a glicerinszappan. Saját tapasztalatom után ajánlhatom.

Föltéve, hogy a fogak ápolásának egyéb szabályai ismeretesek, milyenek: hogy a foggal kemény tárgyakat törni — ide tartozik a czukorkák ropogtatása — nem szabad, hogy

tén a főpap előtt áldozatot hoztak a jegyesek a házasság-védő istennőnek, honnan 3 fátyla vivő ifjútól kísérve az ara a férj házába vezetett, hol a ház kulcsait, orsót és a guszalyt kezébe adták. Itt tette az ünnepélyes fogadást is „a hol te Cajus lesz — én Cája leszek“, azaz elválaszthatatlan töled. Később nagyobb divatba jött a házasság egy könnyebb módja: a megvásárlás; s még később egy harmadik mód lett általánossá, midőn ugyanis a leány — a szülők beleegyezésével — egy évig élt választottjával, mely után már házastársaknak tekintettek.

De fájdalom e szép kép rajzolását be kell fejeznetek, hogy egy más — tüzzel és vérrel festendő képhez lássunk....

Nem lehet határozottan megjelölni azt az időpontot, mikor az a hatalmas nemzeti erő, mely bár önző érdek szolgálatában, de nagy dolgokat művelt — elvesztette hatályosságát; de gyaníthatni lehet, hogy akkor, midőn a családi boldogságot, melynek oly erős erkölcsi alapja volt, a legaljasabb szenvedélyek megfosztották magasztosságától, s az előbbi társadalom jobb sorsra méltó vívmányait az aljas érzékiség undok fertőjébe fúlasztotta.

Róma lassankint a sikeres hódítások folytán óriási vagyona tett szert, mely roppant aránytalanul lett fölszta; az egyszerű ősi erényeket munkátlanság s pazar fényűzés váltotta fel; a rossz irányba hajtott s minden erkölcsi alapot nélkülöző nevelés mind tényezői voltak a világrendítő Róma hanyatlásának.

A házassági viszonyt is hűsöget illetőleg is az általános erkölcsi süllyedés korszakában nagy változást tapasztalunk. E felett fakad oly keservesen panasza Seneca is. (Ep. 95.) Livius pedig egy megmérgezés mániát ír le, midőn több mint 170 nőre kísült, hogy férjét megmérgezte (Szathmáry). A nők korábbi szemérme és tisztasága mindinkább ritkább lett, miatt a fényűzés és pazarlás mindig magasabb és magasabb fokra hágott. Ennek természetes következménye volt aztán a mindig tovább harapódzó nőtlenség állapot s a legnagyobb könnyelműség a házassági elválásoknál. (Beeker.)

A római anya a köztársaság idejében maga táplálta gyermekét, később ez állapot is megváltozott s lassankint dajkákat (nutrices) kezdtek alkalmazni s számtalan példa van, hogy az anya gyermekét nem is ismerte. — (Hány szegény gyermek napjainkban is nem az édes anyai keblen, de egy idegen nő emlőin vegetálva egy eselédzobában érzi fejedezni érzelmeit!) Innen Róma későbbi korában a legnagyobb ritkaságok közé tartozott, kiről azt mondhatták: „in gremio matris educatus“.

A terjedő demoralisatio a nőket sem hagyta érintetlenül, sőt mint a történészek állítják, ök eszközölték annak gyors elterjedését leginkább.

A hallatlan fényűzéssel kezelt fogott a munkátlanság. A Corneliákból hui dies- és élvágyó zsarnok nők lettek; a nemes szerény Vestaszűzekből kaczer, tetszvágyó kisasszonyok, kik csak a színházak és fürdők vegyes társaságában találtak föl mulatságukat.

Miképp állhatott fel ott az erkölcs, hol mint Cantu mondja „a fürdőkben öregek, gyermekek, hölgyek és hajadonok közösen

mósakodtak? A lányokat senki sem gátolta a régi komikusok szemtelen fajtalanosságainak olvasásában; (hát napjainkban hány anya gátolja a Sardoú és ifj. Dumas finom erkölcs tanainak terjedését?) a luperealiák szemérmelen ünnepein s a tánczokon, melyeket a kéjhölgyek Flóra tiszteletére rendeztek — az anya lányaival együtt jelent meg; szüntegy a színházakban is, hol a szereplők a beestelenség és házasságtörés ittasságát ábrázolták s Danaé és Arianna szemérmelen bájait mutogatták. Minő eszméket költhettek az ily látványok s minők következhettek ebből?*

A nemesebb színi élvezet helyett méggyakrabban a viadorok megfizetett harca, majd a tömegesen közre állított s vad állatok által szétépett zsidók és keresztények borzalmas látványa képezi a gyöngédségből kivetközött római nők szórakozását.

A császárság, de főleg Néro uralkodása óta a gyalázatos élet oly óriási mérvet öltött, hogy a fertőztetés — ferj- s gyermek gyilkosságon, mint mindennapi dolgokon, senki meg nem botránkozott. Daczára, hogy a császári család nagyobb része az istenek közé számított: mégis udvaraik a gyilkosságok s a legválogatottabb bűnök székhelye volt. Elgondolhatjuk, minők lehettek akkor az egyes családok körei; mikor még a nők gondolkodása is a gladiatorok és fenevadak viaskodásai által vérgöngyöztetve szenvedélyeken járt. (Hogy teljes képét lássuk az arezátlan kornak, olvassuk el Cantu 5—6 kötetét). Seneca pár sora is igen jellemzi korát „A szemérmelenség — ugymond — annyira erőt vett mindenki szívében, hogy az ártatlanság nem csak ritka már, de nem is fordul elő“. — Másutt pedig azt mondja, a nő férjei számáról szokja számitani mellőztetése éveit. (Illustres quaedam et nobiles feminae non consulum numero, sed maritorum annos suos computant.)

A kor jelesei is mind az árral usztak; csak egy párt említek: Caesar-, Cicéronak három neje volt, az utóbbit még leányával folytatott bűnös viszony gyanúja is terheli s kiből a gyalázatos Fulvia, mint halottból is gunyt üzött; Pompejus Augustusnak négy; családjá minden tagjának öt-hat felesége volt — elválások következtében.

A duszgadzog Lucullus kénytelen elüzni kicsapongó nejét. A szigorú erkölceséről (?) híres Cato egyik erkölstelenséget elcsapja, másikat nagy összegben áruba (!) boesátja.

Az utczán fetregő Messalinak, a szivtelen s kegyetlen Fulviák, Puppeák, Muciák ismeretes erkölcsi szörnyetegek, kik mellett még hány megszámlálhatatlan segítette elő az óriási birodalom bukását. Helyesen mondja Oeser: „A nők erkölcsi süllyedésével a családi polgári élet, az állam is süllyedésnek indul“.

* * *

Mint már a czikk elején mondtuk, azon állás, melyet a nő egy nemzet társadalmában elfoglal biztos fokmérője a nemzet kulturális viszonyainak s a nők iránti tisztelet az általános erkölcsi érzület kimagasló fénypontja; ellenben a nők szülei állapota meggyalázó bélyeg a nemzet jellemén. — E vázlatból ez igazságról meggyőződhetett a szives olvasó. A két híres classicus nemzetet mutattak be, melyek úgy szellemi, mint anyagi tekintetben óriási mértékben emelkedtek ki az egykoru

meleget egymásután! Már pedig e szabályok meg nem tartása okozza a fogzománcz megrepedését. S ha már valamerről repedés támad, könnyen megcsik, hogy rándkivül parányi gombácskák oda befurakodnak és a belső puhább foganyagot megtámadják. Így lesz a fog odvas, minek következtében a fogesira a levegővel, szájjal és a különböző hatású tápszerekkel érintkezésbe jöven, a hőmérsék változásainak is folyást kitéve, ingerletetik s a legyőtrőbb fájdalmak forrásává valik.

A gombákat, sajnos, a szájban nem ölhethük meg s el sem távolíthatjuk, mivel azoknak esirai a levegőben nagy számmal fordulnak elő és így minden szájjnyitáskor újból ellepek a szájjüreget. — Fogfájás ellen leggyakrabban bódító (opium, morphiom, chloroform) szerek használtak. Minthogy ezek könnyen mérgezőleg hathatnak a szervezetre, tehát csak orvosi rendeltetből vehetők igénybe. Különbön azon kell lenni, hogy e szájgombák romboló hatását oly szerek által ellensúlyozzuk, melyek a gombák fejlődését gátolják vagy legalább lassítják, milyenek: a szesz folyadék (pálinka, vízzel elegyített rum, kölni-víz) citromlé, általában a gyengébb savak. Ha tehát a szájat ily szerekkel naponként kiöblítjük, a gombák romboló hatása gyengítve lesz.

Födolog mindenek fölött, hogy a fogat korajúságunktól kezdve megtanuljuk gondosan ápolni, s kerüljük ki mindazt, mi a fogak romlását előidézheti, különben a szenvedések hosszú láncolatában a fájdalom nehéz kínjaitól alig szabadulhatunk meg.

Tegyük meg tehát első sorban a szülők kötelességüket s tanítsák meg gyermekeiket, hogy mi árt a fogak, attól óvják őket és ne higgyék, hogy jót tesznek velük, ha czukorkákkal s egyéb édességekkel elhalmozzák;

vet és hajlamot érzek itt... a bensőmben a — pityergésre.

Megbocsáttnak bájos olvasónóm, hogy önk szerepét bitorolva egészen elzékenyültem, felolvadtam a fájdalomban. S ha még van számomra vigasz, csak az lehet, a mit a szerkesztőség nyilatkozott, hogy a „leányzó nem halt meg, csak alszik...“ nem lévén szokva zajos politikához, a választásokat átalusza, hogy azután Phönixként új életre ébredjen.

Számmi való „Hymen!“ Te ki oly „bájdus“ párokat boronáltál össze, annak a löslábu, esőrgő esontu halálnak kellett nyujtani ifju karodat! Ilyen az élet.

Pedig ne altassuk magunkat. Ezt a frigyét nem „Hymen“ rózsalánczával fűzték, hogy azt el lehessen szakítani, midőn kimondjuk, hogy „áldás lengje körül hamvait“ bizunk a „feltámadásban“ dacára a költő szavainak: „Minek jön az vissza, ki már egyszer meghalt“. (Jókai.)

Egy journalistikai botrányról beszél most ország-világ. Légrádi ur a kiadó, nevéhez híven a „Pesti Hírlap“ egész szerkesztőségének mir nix dir nix kiadta az utat, más szóval utilapat kötött a talpukra vagyis azt mondta: fel is ut, alá is ut. Csakássi helyett Kennedy a felelős szerkesztő, ki azt mondják, jobban keneti magát a kormánytól. A régi szerkesztőség új hasonló irányú és szellemű lapot indit e hó 15-én „Budapesti Hírlap“ cím alatt. Az egész manőver ugylátszik nem kóser, de ha sajtónk nem is nyert vele semmit, fővárosunk nyert, mert a „Pesti Hírlap“ elbukta után „Budapesti Hírlap“ lesz csak. Vajha a „Pester Lloyd“ helyett is „Budapester Lloyd“-ot, vagy még leginkább „Budapesti Lloyd“-ot írának! **Lefkovits Lajos.**

nemzetek sorából s fényes világ történelmi szerepre voltak hivatva... Századunk, mely teljesen tisztában van a nőnem magasabb rendeltetésével, jogos indignációval telik el e más tekintetben alig utólérhető nemzetek iránt, midőn látja a sötét rajtot, mely a nőnem eltiport nyomoru állapotát tünteti elő.

Nem egy gondolkozó fő törekedik napjainkban, hogy a nőket öntudatára ébressze nem csak annak, hogy mi ő, hanem annak is, hogy mit kell tennie, hogy az emberiség életében teljesen betöltse végzettszerű hivatását. — A társadalmi élet nagy feladataiban a nőt is tevékeny szerep illeti meg. „Ha az, ami általános, — nyomond Stein — a gondolkozó és dolgozó férfi külön feladatát képezi, akkor az egyéni küzdelemben a segítség osztályrésze a nőé, minthogy épen a nőben nyilvánul a küzdelem és fájdalom momentuma egyénileg leginkább és legmélyebben.”

Az a baj csak, hogy épen a férfiak gondolkoznak annyit a nők társadalmi állásáról és hivatásáról: míg ők kerülik még a gondolatot is, mely a rettegett kérdéssel atyafiságban áll!!

Doby Béla.

A rimaszombati tanítói járáskör tavaszi gyűlése

Törköly József rimaszombati tanító elnöklete alatt f. hó 7-ikén Susányban tartott meg az érdekeltek esekély részvéte mellett. A megjelent tagok száma csak tízre ment, holott az ide tartozó tanítók száma meghaladja a hetvenet.

A mintatanításból meggyőződünk, hogy a magyar nyelv a tót iskolákban könnyen honosítható meg, ha az szakképzett, hazafias érzelmű szorgalmas tanítóval bír. A susányi gyermekek már is dicséretes folyékonyssággal képesek magukat a leggyakrabban előforduló tárgyakról teljes mondatokban kifejezni, magyarul számolnak, énekelnek, tornásznak s a reáltantárgyak velejét is tudják magyarul elmondani, sőt az írásbeli önálló feltevésben is örvendetes módon haladnak. Így menve lépésről lépésre, a susányi szülők meg lesznek kímélve azon felesleges kiadástól, mely gyermekeiknek magyar tannyelvű iskolába adásából származott, mert hiszen ezen iskola már is magyarnak nevezhető.

Timko Mihály műve: A szépérzék fejlesztése a népiskolában, mint mely aethetikai nevelésre gyakorlati alapon igen figyelemre méltó megjegyzéseket tartalmaz s népiskolai nevelésünk egyik elhanyagolt, de fontos részére vonatkozik, a központi választmányhoz való áttételére méltónak találtattam ép úgy, mint Törköly József: „Az árva” című olvasmány kezelése a népiskola 5. és 6-ik osztályában című s helyes felfogásról és methodikái tájékozottságról tanuskodó műve.

Az ismétlődő iskolai tantervre nézve megjegyeztetett, hogy ebben nem annyira tantárgyak szerint elkülönítve, hanem egyelőre a 6-ik osztály számára kiadott olvasókönyv alapján szükséges az eddigi ismereteket bővíteni s a tanulást a népiskolai könyvtár igénybevételével önálló tanulásra illetőleg továbbképzésre vezetni. Azért a tanalak és pädagogiai eljárás is különbözzék a mindennapi tanfolyamban alkalmazottól.

Több tanfelügyelői körlevél s a tagokat

de tegyék meg kötelességüket az iskolák is, hogy az egészségtan helyes módszer mellett a közegészség javára mindenütt taníttassák.

Mycologus.

A kath. növendékek juniálisa.

A szegény föld népe fölött az az átkos kaurnmány, a kaurnmány felett pedig az a majálisokat tönkretévő, dörmögő apák, incapacitabilis mamák és brillirozó lányok szép szemekre rá se hederítő idő uralkodik zsarnoki önkényvel. Például legyen felhozva — nem a mi „legátkosabb” kaurnmányunk, de meganathémázott kath. mulatságunk, melynek gyönyörűsége programját csakugyan a felekén (a végén) forgatta fel Jupiter tonans és pluvius ő magassága, nem mondom — kegyelmessége.

Mi jámbor katolikusok ez egyszer Lonkay nélkül is felsültünk, de önmagunk vagyunk alapos okai. Az elbizakodottság mindig veszedelmes, zivataros; avagy nem elbizakodottság volt-e tőlem, hogy kelte előtt és kerteskeltem, meglepő siker felkeltő reményével boldondítottam a nagy publikumot (kérem, módomban volt), kifogástalan szép időről fecsegettem; hogyne, hiszen vakon reméltem magam is, hogy a papok befolyásolag tudnak hatni a jó istenkére, s kiimádkozták a jó időt. Csufot vallottam; nem használ már nálunk a papok imádsága se!

Mivel azonban a „meglepőnek ígérkező” mulatság legalább 4 óra folyásáig tartott, háladatlan pápista s bütelen referens volnék, ha a „van”-ról „ninesen”-re következtetnék a vidéki olvasó előtt. Ha a komédia utolsó fel-

lítő tudnivalók közlése után, ebédre mentünk, melynél báró Luzsénszkyne ő méltóságának vendégei voltunk. A jelenvolt kir. tanfelügyelő emelt poharat s éltette őt mint olyat, ki nem csak most, hanem ismételve bizonyosságát adta a tanügy iránti meleg és tettekben nyilvánuló érdeklődésének. Éltették még aztán a helybeli buzgó tanítót, a kir. tanfelügyelőt, a köztünk megjelent bírót és isk. gondnokot, kik az iskola anyagi dolgait példás áldozatkészséggel kezelik.

Ismételve kifejezzük abbéli sajnálatunkat, hogy jbeli tanítóink nem ragadták meg ezen alkalmat, hogy megjelenjenek ezen tanúságos gyűlésen s főleg lassanak egy mintaiskolát a szó teljes értelmében. Egy ily iskola megtekintése többet használ, mint néha egész pädagogiai könyvtár olvasása.

R.

A „Veres-Kereszt”

országosan segélyző nőegylet megyebeli fiókja hovahamar megalakulandó lévén, az ideiglenes bizottság tagjai a következő felhívást boesátották ki, melyet mi közönségünk tájékoztatására s figyelmének felkeltésére közlünk, hozva egyzersmind az alapszabályok 4. §-át:

Ő császári és apostoli királyi Felsége, Erzsébet királyné védelme alatt álló „Magyar országos segélyző nőegyletnek” e megye területéről beiratkozott tagjai, mai napon tartott értekezletükben, a megyei fiókegylet megalakítását egyhangulag elhatározták s az egylet ügyeinek vezetésére ideiglenes bizottságot alakítottak.

Ezen megbízásból kifolyólag, van szerenesénk ezmet tiszteletteljesen felkérni, miszerint áthatva, azon emberbaráti hazafias nemes cél iránti meleg érdeklődéstől és részvétől, mely az egylet magasztos hivatását és egyedüli törekvését képezi, a megyei fiókegylet megalakulását es sikerdus tevékenységét szives közreműködésével elősegíteni s a mellékelt aláírási ívet minél szélesebb körben melegen ajánlva, a részvételtjes belépésre aláírásokat gyűjteni sziveskedjék.

Az iv elszámolás tárgyát képezvén, egyzersmind tiszteletteljesen fölkérjük, hogy azt legkésőbb folyó év július hó végéig a megyei alispáni hivatalhoz Rimaszombatba ezimezve, a begyült összegekkel együtt beküldeni méltóztassék.

Rimaszombat, 1881. május 15-én.

Az ideiglenes bizottság tagjai:

Szontagh Bertalanné. Özv. Bornemisza Sámuelné. Raisz-Marikovszky Emma. Molnár-Bornemisza Emma. Dr. Szabó Samuné. Szontagh Jolán. Fáy Gusztáv. Szontagh Bertalan. Bornemisza László.

vonását lueskosan, esatakosan játszották el felpiperészett hölgyeink, kívül-belől megázott uraink, adjunk számot az elejéről, — képzelje kiki magának a „hogy végződött volna”-t.

Kath. majálisról jut eszembe, mikor „esürhe” normalista koromban nekivadaltan futottam a polyák katonák helyben székülő generalisához, (csak kapitány volt, de én generalisnak képzeltem) s kizsirmáltam tőle két dobot; kedves kapitányom (azóta öbester is lehet) egy kukkot se tudott magyarul, a kzeljétekekből meg a „esittadratta bum bum bum”-okból azonban megértette, hogy kutyabört akarok, ki is adta írásban, előbb azonban egy jó nagy barackot nyomott a fejemre.

Másnap persze még első mosásban se volt muszka vízson nafrágban — oldalamon a dobbal betyke gymnasista módjára grassáltam a többi előtt, mint „első” a kis diákok közt. Nagy ur is voltam én akkor, teremtő isten, hogy imponáltam(!), apám meg ezek a férjhez menendő Annák, Vilmák, Margitok a megmondható, kiket akkor még csak Annácska, Vilmácska, s Margitkának szólítottak az „édes jó mamuszok” meg a karizáló Pistukák, Gyurikák és Gyulácskák.

Régi jó szokás, hogy most is szerepel a dob; dob meg trombita nélkül nincs győzelem, a bukáshoz kolomp vagy repedt fazék is elég.

Az is régi szokás, hogy a kis hunczutok most is „Fel, fel vitézek a esatára” indulóval verik fel a várost. Nehány ordítózó torkoeska olyan lármát esap, minőnél különbet se a nem civilizált zuluk mezitlábos armádiája. Ez itthon, hát még otthon — kün a szabadban. Rajesurozás, hanczúzás, zsvaj, majd felvetik az erdőt. Egyébiránt magunk se vagyunk

Az alapszabályok 4. §.

Az egylet alapító rendes s rendkívüli tagokból áll.

Alapító tag lehet mindenki, a ki az egylet ezéljaira legalább is 20 frtot fizet be mint alapítványt.

Rendes tag lehet minden tisztességes nő, a ki arra kötelezi magát, hogy 6 évig évenként legalább 1 frtot fizet az egylet pénztárába, s magára vállalja azon kötelezettséget, hogy a mennyiben ezt viszonyai engedik, az egylet feladatának teljesítésében tetteleg közre fog működni.

Hasonló kötelezettséggel férfiak is felvétetnek a rendes tagok sorába.

Rendes tag lehet az is, a ki egyszer mindenkorra 10 frtot fizet az egylet pénztárába.

Rendkívüli tagja lehet az egyletnek mindenki, — nők, férfiak, sőt gyermekek is, — akik anélkül hogy erre hosszabb időre kötelezettséget vállalnának, évenként 1 frtot fizetnek az egylet pénztárába, vagy az egylet jegyzőségi és pénzkezelési teendőiben közreműködnek, vagy orvosi tanácsadással mozdítják elő az egylet működését.

Tárogató.

Árverések: Vörös Lajza 1000 frtra becsült ingatlanának elárverezése jul. 1. aug. 1. Rozsnyón (rozsnyói jbiróság). — Weisz Lőrincz 6000 frtra becsült ingatlana jun. 23. Putnok (rszombati kir. törvényszék); kiküáltási ár a becsár. — Hirdetések: Néh. Dubraniczki Antalnak (bánrévei). Varga Pálnak (rszécsi). Barát Jánosnak (rszécsi). Pósa Nagy Péternek (radnóti). Kacziány Györgynek (jolsva-taplocazi). Hanvai Károlynak (hanvai). Sebők Zsuzsannának (jánosii) és Molnár Katalinnak (serkei) hagyatékára nézve netán örökösölési joggal bírók felhivatnak (a rszombati kir. törvényszék részéről) igényeik 45 nap alatti beadására.

A rimaszombati választókerület tisztelt választóihoz!

Az országgyűlés befejeztetvén: ennek lefolyásáról képviselői beszámoló-beszédemet kötelességem szerint folyó **junius hó 12-én d. u. 3 órakor Rimaszombatban, mint e kerület székhelyén**, szándékozom megtartani. — Felkérem annál fogva tisztelt választóimat, hogy akkor engemet becses megjelenésökkel szereneséltetni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1881. junius 3.

Csider Károly.

különbek; ilyenkor privilegiuma van mindenkinek a kiabálásra; aztán meg van-e valami élvezetesebb, mint ilyenkor ad influitum mutatni, scandalmokat csinálni; szabadon leenni és szabadon leinni magát minden jó gyomru és torkunak; nekimenni egész bátorsággal a sült kappannak, kirántott esirkének, meg a meg nem ölomczukrozott bornak.

Ha már az evésnél vagyunk; essünk át az ebéden. —

Czempáné asszony dicsőségére legyen mondva: a főzet kitünő, magyaros volt. — A menu teljesen kielégítette a 100 — jóllakni akarót. Jól is hangzott:

Gulyásos
Túrós csusza
Mártásos
Töltött borjú salátával.

A bor is elárulta, hogy nem zsidó, de becsülete: magyar ember puzéjéből került az asztalra. — E közebeden — notabene — a „poharazások”, magyarul: toasztirozások se maradtak el. Hallottuk a kedves honatyát, a derék plebánost, a mindig alkalmas fiskális urat. Köszöntés és éltette lett a házi gazda, a vendégkiszoru, a képviselőjelölt és a hordó bor — akarom mondani, annak jókedvű adója. („A jókedvű adakozót szereti az Isten”) Le se nyomtattuk jól az „utolsó tál éltet”-t. mikor elkezdődött az „esik eső, hull a zápor.” Köszönjük alásan; no „fellegbontó” szemek most működjete, a vízzel ellentétes elemantum a tűz. Cserben hagyott ez egyszer az asszonyi képesség is. Még olyan átkozódást, mint azok az öreg és fiatal menyecskék véghez vittek, nem hallott a szabadkai erdő, (nehezen lesz ebből a „pusztából” batyui uradalom, mert a szépek átka mindig fog). De

Hírek és vegyesek.

— **A választások** e hó 24-én csakugyan megejtetnek megyénk mind a hat kerületében. A központban a választási eljárás 24-én reggeli 8 órakor, a szavazás 9-ór kezdődik. Választási elnökök: Marton Kálmán és Abonyi Pál. — A rimaszombati kerületben választási elnök: Török Bálint; helyettes elnök: Fáy Barna. Jegyző Somoskeőy Dezső. Szavazatszedő küldöttségi elnök Sárközy Gyula. — A putnoki v. kerületben v. elnök id. Hegyessy Sándor; h. elnök Tornallyay Zoltán. Jegyző Tomesányi László. Szavazatszedő küldöttségi elnök Danis László. — A jolsvai v. kerületben választó elnök Gömör János, h. elnök Sebők Pál. Jegyző Mihalik Dezső. Szavazatszedő küldöttségi elnök Madarász József. — A kövii v. kerületben v. elnök Latinák Rudolf; helyettes elnök Szentmiklóssy Aladár. Jegyző Hegyessy János. — A rozsnyói v. kerületben v. elnök id. Sziklay Ede; h. elnök Mariássy Géza. Jegyző Szontagh József.

— **Főt. Czékus István** superintendens tegnap d. u. 2 órakor érkezett városunkba. A helybeli vasúti állomásnál díszküldöttség fogadta, melynek előkelő tagjai között ott láttuk megyei alispánunkat, Gáber Lajos kokovai esperes-plebánost, Paczek Mór megyei főorvost s a Ferencz József rend lovagját, Groó Vilmos tanfelügyelőt, Ruthény Béla ráhói földbirtokost s számosakat még az egyház köréből, a városi s vidéki notabilitások közül s a helybeli tanári karból. A küldöttség tagjai koesikra ülve innen Felső-Pokorágyra hajtattak, hol a lelkesi lakban ismét ünnepélyesen fogadták a jeles főpapot. — Látogatásának programját alább veszi a t. olvasó.

— **Kubinyi János**, dandárparancsnok e hét folyamán városunkban időzött.

Czudar idő. Kedd óta retrograd lépésekkel halad az idő — tél felé. Előbb két napi folytonos esőzés fenyegetett az árviz veszélyével, most pedig esipős hideg szél vétehi fél a téli ruhát; a legtöbb helyen pedig fűtésről kellett gondoskodni. Szinte várjuk mikor kezdődik a havazás? No ez a tempestas is tükröt tart a politikának.

— **Apróságok.** Aztmondják, ha három magyar ember összejön, már politikáról beszél s most, ha bármennyi összejön a választásokról beszél. Egy gyülekezetben erősen disputáltak a fölött, melyik igazabb párt, az ellenzéki-e vagy a kormánypárt? Egy dühös szabadelvű kifakad, oda vág a híres ellenpárti kortesnek: „olyan az ellenzék, mint az a valás, melynél „se alatta se felette a szentlélek”... Egy izraelita erre közbeszól: „ellehet biz azt mondhatni mind a két párttól, mint az egykori zsidókról, — az egyik elől ment s a másik utána, az első nem vesztett semmit, a második nem talált semmit. Ez inkább arra reflektál, a ki kormánypárti: nem veszt, a ki ellenzéki: nem talál semmit.” — Képviselőjelölt (három gatyás választóhoz): „Ah, nagyon örülök, régen nem láttam magukat, miért nem jelentek meg az ünnepélyen, vártam és kérdezősködtem felőlük”, — mikor a 3 atyafi elmegy, a képviselőjelölt kérdezi egy igen jó ismerőstől, „kik s hová valók ezek az emberek?” Tableaux.

csak azért is... mire nem képes a nő leleményesség? mikor már rekedtté kiabálták magukat, akkor hajrá neki — isten neki: egész hat óráig esernyők alatt folyt a tüzesítő. No már ilyet csakugyan nem pipálnak Amerikában. Kaluesniban polkázni paruplék alatt, nem félve se náthától, se szamárköhögéstől. Még a gémberedett lábszárak is neki boldondultak; eleinte csak lassan, majd jobban és hevitöbben; hogy is mondta az a német: „kezdődött (a magyar táncz) esőndes padlóvikszolással (itt is volt vikszoló anyag) — végződött dühös káposztataposással”. . . Hanem édes hölgyeim — ilyen alkalomra kurtább szoknyákat kérünk. . .

A nők másik része az eső szakadásakor elkezdett „bujódit” játszani a fák alatt. — Szídták, pofozták — Jupitert; pedig ez az „országos eső” nagyon jól és jókor esett a gazdáknak.

Hat óra felé „oszolj”, az ilyen dicsőség leghamarabb megárt.

A nők sokan voltak, még többen lehettek volna, ha nem így üt ki a dolog. Nemes szándékunk volt mind feljegyezni, de a fák alá nem követhettük, a sátor alatt se háboroghattuk; látó szemünk tehát csak ezekben gyönyörködött: Groó Vilmosné. Beliczky Viktorné. Bodrogközy-Urbán Mariska. Bernáth Gyuláné. — Fábry Aranka és Ida. Csider Gizela. Löcherer Janka. Benkovits Vilma. Bodrogközy Ilona. Valovics nővérek (Rimaszécsből). Kiszely nővérek. Langhammer Emma. Zwikker Anna. Biró Margit. Hermann Irén stb.

— **Pünkösdi ünnepe** különösen kedvezett most. Az iló — talán udvariasságból — mindenképpen felségesen viselte magát, egy szemernyi kifogásunk sincs ellene. Az első nap az egyházé volt, a templomok megteltek ajtatoskodó néppel, délután az összes mulatság sétatársaságba állott. egyik hintó a másikat követte Jánosi felé. Hétfőn azonban már mindenki sietett a „zöld-be”; városkert, nyaraló helyiségek, magántulajdonosok kertjei telve lettek a mulatók nagy tömegével. A lövőházban gyengén durrogattak, a fürdőben számosan élvezték a langyos és hideg vizet; a tekésés is vidáman folyt. Sokan visszavonultak, mert készülődéseket tettek a keddi junialisra, melyet azonban tönkreslányított a kegyetlen idő.

— **Canonica visitatio.** Főtiszt. Czékus István tiszai ker. superintendens ur f. hó 11—26 napján a kishonti ágost. h. ev. esperesség hét egyházában hivatalos látogatást fog tartani következő renddel: június 11-én d. u. a rimaszombati vasut-állomásra érkezvén, az esperesség nevében öt diszküldöttség fogadja s elkíséri Felső-Pokorágyra. 12-én ugyanott, 13-án Cserenesényben, 14-én az orlai- és bakostöréki leányegyházakban, 15-én a szklonki, 16-án 17-én a rábói, varbóci és kezegei, 18-án a szelezei és válkői l. egyh., 19-én a pongyeloki, 20. 21-én az oszgyáni és kereszturi egyházakban tartja meg a hivatalos látogatást. Innen Rimaszombatba jövén, jelen lesz 22-én az egyesült prot. gymnasium közvizsgálatán, 23-án d. e. részt vesz a gymn. igazg. választmány gyűlésében, d. u. pedig vizsgálja az elemi leány- és a községi fia iskola ág. h. nevédekeit a vallástánból; 25-én d. e. meglátogatja a duzsai leányegyházat, d. u. gyűlést tart a rimaszombati egyházban, végre 26-án d. e. ünnepélyes isteni tisztelet után, az egyházi gyűlés befejezésével a hivatalos látogatást diszced zárja be.

— **A rimaszombati egyesült prot. gymnasium igazgatósága** tiszteletteljesen tudatja, hogy kényszerítő körülmények folytán a „Kazinczy” ünnepélyt f. hó 19-ik napján d. u. 3 órakor tartja meg a gymnasium rajztermében. Ezt követi a gyorsírási vizsga ugyanott, mely után a tornászati vizsga fog következni a községi iskola tornahelyiségében. — Rimaszombat, 1881. jun. 10. Az igazgatóság.

— **Meghívó** a rimaszombati nyilvános felsőbb leányiskolában 1881. június 27. és 28. napján tartandó közvizsgálatokra. — A vizsgálatok rende: június 27-én (hétfőn) az intézet helyiségében: délelőtt 9 órakor a vallástánból, 10 órakor a zenéből; délután 6 órakor a tornaprába. — Minden egyéb tantárgyból: június 28-án (kedden) a gymnasium nagy termében. — A kézimunkák és rajzolatok külön teremben lesznek kiállítva. Fábry János, igazgató tulajdonos.

— **Értesítés és meghívás.** A rimaszombati községi elemi fi-iskolában a második félévi vizsgák a következő rendben fognak megtartatni: június 20-án d. e. 8 órától az I-ső osztály, jun. 20. d. u. 2 ó. a II. oszt., jun. 21. d. e. 8 ó. a III. oszt. jun. 21. d. u. 2 ó. a IV. V. VI-ik oszt., jun. 22. d. e. 9. ó. Hit-és erkölestani vizsgák, jun. 22. d. u. 4. ó. kertészeti és tornászati. — Van szerenés ezen nyilvános közvizsgákra a m. t. szülöket, gyámokat és a nevelésügy minden barátját tiszteletteljesen meghívni. — Rimaszombat, 1881. jun. hó 10. Törökly József, közs. sk. igazgató.

— **A dalárda tagjainak** megalakuló gyűlése volt pünkösdi második napján. E megalakuló gyűlés alatt azt értjük, hogy a 3 év óta köztetsés mellett működő helybeli dalkör kimondotta, hogy következő 3 évre újból szervekedik, folytatja nemesebb hévvel sikeres működését. A vezérlők is megválasztottak; és pedig elnök: Baksa István, alelnök: Bodor István, pénztárnok: Szabó József lett. Az eddigi alelnök Szölössy István tiszteletbeli elnökké emeltetett. Gratulálunk! Kísérje a dalárda — mint erkölesi testület — minden lépését meglepő siker a 3 év lefolyása alatt.

Villámcsapás. Gortva-Kisfaludon pünkösdi szombatján d. u. a hirtelen zivatar alatt a villám lecsapott, tudósítónk értesítése szerint 2 csűr és egy ház lett a pusztító tűz martaléka.

— **A választásokhoz.** A 24-én megejtendő képviselőválasztások alkalmából itt közöljük a jelöltek neveit, úgy, a mint az eddigi adatok jóváhagyják. — A rimaszombati kerületben jelöltek: Csider Károly (m. ellenzéki), Fáy László (kormánypárti). — A rimaszécsi kerületben Szakall Antal (m. ellenzéki), Török Sándor (kormánypárti). — A putnoki kerületben: Hevessy Benedek (függetlenségi), Hevessy Bertalan (m. ellenzéki). — A kövi kerületben: Szentiványi Árpád (m. ellenzéki) egyedül áll. — A roz-

nyói kerületben Szontagh Pál (m. ellenzéki), gr. Andrassy Manó (kormánypárti). — A jolsvai kerületben: Jankó Miklós (m. ellenzéki), Hámos László (kormánypárti). Gömör-Kishont megyében tehát van 6 ellenzéki, 4 kormánypárti, 1 függetlenségi jelölt.

— **A kath. junialis,** melyet növendékeik örömeire rendeztek a kath. elemi tanítók, e hó 7-én tartott meg a szabadkai erdőben. A vendégek száma a délutáni órákban mind nagyobbra nőtt s talán leglátogatottabb lesz e tavaszi mulatság a többi közt, ha mindjárt ebéd után a zápor nyakába nem szakad a mulatóknak. A tánczoló kedvét azonbanba kellemetlen körülmény sem zavarta meg, esernyők alatt folytatták hat óráig. — A közebed kintű volt, — a toasztozás is megered. Az első pohárköszöntő Csider Károly képviselőjelölt ur mondta Mészáros Bálint plébános urra, mint a vidáman folyó mulatság fő-fő tényezőjére. A felköszöntőt azután poharat emelt a vendégekre s éltette az előtte szólót, mint képviselőjelöltet. Kishonthy Gyula ur szintén köszöntött, és pedig Brones Istvánra, városunk egyik kiváló és adakozó polgárára, kinek jövevő kezét az ünnepély részesei is érezték. — A junialis 6 órakor érte végét.

— **Választási mozgalmak.** Putnokon a függetlenségi párt e hó 9-én értekezletet tartott, az esős idő dacára nagy számmal megjelent választók ismételtén Hevessy Benedek eddigi képviselőt léptették fel. — **Jolsván** a szabadlevű párt jelöltje Hámos László f. hó 6-án tartotta program-beszédét. — **A rimaszombati kerületben** pedig Csider Károly és Fáy László jelöltek boesattottak ki programokat.

— **Eötvös-alap ösztöndíjasok.** A tanítók évi 1 frtnyi tagsági díjából s a tanügypártoló közönség adományaiból létesített s évről-évre gyarapított Eötvös-alapból a 3-ik egyetemes tanítógyűlés végrehajtó bizottságának Pünkösdi napján tartott gyűlése megválasztotta is, még pedig most első ízben, három tanító magasabb tanintézetet látogató fiai ösztöndíjban részesültek. Ezek: Kemény Andor joghallgató Rimaszombatból, Wittchen László orvostanhallgató Rozsnyóról, Csoma Miklós gymn. tanuló Sumjáczról, kik egyenkint 100—100 forintot nyertek. A bizottság ez évben összesen 2500 frtot osztott s ugyanannyit tökesített az alapszabályok értelmében. Minthogy megyénkben a negyedfélé száz tanító közül eddig csak 34 fizeti évről-évre az 1 frtnyi tagsági díjat s mivel csak oly tanító gyermeke (özvegye) folyamodhatik ez ösztöndíjak-vagy segélyért, ki lehetőleg kezdettől ezen alapnak rendes tagja volt, szolgáljon ezen példa újabb buzdításul azoknak, kik hozzátartozóiknak előnyt biztosítani akarnak.

— **Boka József** ügyes és hírneves hegedős szerdán és csütörtökön hegedű-hangversenyt adott; első ízben Hozelitz sörházában 3 szálból álló publicum előtt, másodsor a „Róza” étkező termében legkisebb anyagi eredménnyel. Jó lett volna a közönséget praktikusabban kiértésíteni s először „Kalmásabb helyet választania.

— **Pseniczky Nagy Albert** dobsinai községi, e téren is már jól ismert tanítótól megjelent Agoston Koháry Coburg Góthai herceg ö Fenségének ajánlva a 6-ik zenemű: Sztraczena-völgyi emlék. Ara 1 frt 50 kr. Továbbá ugyanazon szerzőtől a 7-ik zenemű: „Az ifju imája.” Ara 60 kr. A zenekedvelő közönségnek ajánljuk ezen műveket.

— **A Tompa-reliquiák** ügyében a ref. egyházmegye legközelebb Hanván tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a kebelében élt Tompa Mihály koszorus költőnk reliquiáinak fiókot nyit Tornallyán lévő könyv-levéltárában. Szentpétery Sámuel ref. lelkész tehát fölhívja mindazokat, kik ily reliquiák birtokában vannak, hogy küldjék be azokat Nagy Pál könyvtárnoknak, tornallyai lelkésznek. — A költő gyámleánya özv. Csizi Jánosné már 43 beces levelet küldött be a ezéla.

Meghívó. Vettük e meghívót: A losonezi és losonez-tugári iparos-ifjúság önképző s segélyző egylete június hó 16-án a losonezi fürdőben erdei mulatságot rendez. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság 19-ére tétetik át. A rendezőség.

— **Iskolai alapítvány.** Alexy Sándor nagyrőcei gyógyszerész, ki már előbb a nagyrőcei polg. iskola mellett állított tápintézetre 50 frtnyi alapítványt tett, ugyanezen iskolánál a magyar nyelvből legjobb haladást tanúsító röcei illetőségű tanuló jutalmazására 110 frtnyi alapítványt tett le. Bár azok, kik tehetik, mind így gondolkoznak: s ha nem is százakat, de legalább néhány magyar olvasó könyvre adakoznának tót nyelvű népiskoláink szegény tanuló számára. Ezzel is nagy lendületet nyerne a magyarosodás, mert jó se-

gedeszközök nélkül a legügyesebb tanító is csak csekély sikert érhet el.

— **A tisztviselők és hivatalnokok** sorsának megjavítása egyik legacutabb társadalmi kérdés Magyarországon. Ez irányban sok ígéret történt ugyan már, de komoly lépések alig tétettek. Abaujmegye közönsége az érdem, hogy ezen baj orvoslását komoly elhatározással akarja kezdeményezni. Ugyanis legutóbb tartott közgyűlése elhatározta, hogy a tisztviselők és hivatalnokok sorsának javítása érdekében kérvényt intéz a képviselőházhoz s utasította ezen ügy elődóját, hogy a legközelebbi ülészak elé terjesztendő felirat szövegét a jövő közgyűlésnek mutassa be.

— **A Kárpátgyesület** mint egy meleghangu felhívásában olvassuk, „Kárpáti muzeum” létesítését kísérli meg. E humanisticus és tudományos egyesület nemes munkát teljesítene, ha ezen, az idők kívánalmái által sürgetett muzeum tervét kiviszi. A muzeum szervezését illetőleg lenne: a) egy zoológiai, b) egy botanikai, c) egy mineralogiai-geológiai és d) ethnographiai — műipari osztálya. Muzeumi könyvtár is fog alapítatni. Az alako-zók közül azoknak nevei, kik 500 frttal (vagy többel) járulnak a muzeumi alapítvány gyarapításához, a muzeumi épület szembeütlő helyén, külön-külön márványtáblán örökítettnek meg; a legalább 100 frttal hozzájárulók egy márványlapon fognak megörökítettetni, mindkét rendbeliek külön alapító diszklevelet kapnak. Az 50 frttal hozzájárulók is alapító tagokká válnak s erről oklevelet nyernek. A nagyobb összegeket felajánlók adományai egészen 5 évre kiterjeszhető részletekben is elfogadhatnák. A muzeum ezeljárók megfelelő gyűjteménytárgyak is elvételnek.

— **A „Magyar Alföld”** hetenkint egyszer megjelenő iparügyi-szaklap mutatószámára megjelent s beküldetett hozzáink. E lap a magyarországi iparos ifjúsági szövözetet debreczeni vezér-egyletének hivatalos közlönye s tekintve változatos tartalmát, szakértelemmel írott általános érdekű közleményeit, bátran ajánljuk a nagy közönség, különösen pedig az iparos osztály figyelmébe. A „Magyar Alföld” a közelebbi debreczeni iparmű-kiállítás hivatalos közlönye leend, s mint ilyen a kiállítás tartama alatt mindennap fog megjelenni. Előfizetési ára: negyedévre 1 frt 50 kr., fél évre 3 frt. Az előfizetési pénzek Debreczenbe a „Magyar Alföld” kiadóhivatalába küldendők. Ismételve ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

Rövid hírek. Jolsván e hó 8-án tartott közgyűlést a gömöri ágost. hitv. ev. egyházmegye az új egyházkerületi „rendezeti javaslat” tárgyában. — **Miklósy** szinigazgató Rozsnyóról ide készül jeles társulatával. — **Magyarországon** a választók összes száma 821.241. — **Uchatius** altábornagy, az Uchatius-ágyuk feltalálója Bécsben agyonlötöte magát. — **Budapest**en a korteszászlokón a kép-

viselőjelöltek arezképe is látható. — **Az Uchatius-ágyuk**, mint a lapok írják, ki mennek a díratból. — **Kölnben** egy olosz-tyuk tojás-sikkasztott el egy párisi ezég pénztáruoka. — **Víz alatt** járó hajót találtak fel. — **Az iskolai takarékpénztárak** száma 281-re szaporodott. — **Kassán** Péchy Manó és Thaly Kálmán a képviselőjelöltek. — **Szontagh Pál** v. képviselő 7-én tartotta beszámoló beszédét Rozsnyón.

Szerkesztői üzenetek.

D. L. Diesőitő zöngedelem, ne pírítsa meg vé protektorát.

D. B. Időszerű, a jövő számban megkezdjük: köszönjük.

—r. —a. Nagyon kéri belőle a kosmopolitizmus sok helyen zavaros, értelmetlen.

„De ah, mi ez?” Semmi.

K. P. Tudunkkal ön nem német, hogy ilyen sárgafekete szemüvegen bírálgat, sejtítünk valamit.

Ipáros-egylet. Losonc. Melegen köszönjük a megívót; sajnáljuk, hogy nem lehet részünk a mulatságban.

B. B. Kísérletnek megjárja, esiszolva se közelhet, —i. —a. Ne tüntessen!

L. Gy. A szerk. üzenetekben senkivel se pajtas-kodunk!

A budai lottóban jun. 4. kihuzott számok:

80, 69, 32, 67, 72.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881. június hó 11-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanevek és kapásnövények következőleg jegyeztek:

Buza hectoliterenkint	10.50	10.—
Feles	—	9.—
Rozs	8.30	8.20
Árpa	6.—	5.80
Zab	3.—	2.45
Kukorieza	6.—	5.50
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	3.—	2.80
Buza métermázsánkint	11.60	11.50
Feles	—	10.30
Rozs	10.15	10.—
Árpa	—	8.—
Zab	5.90	5.80
Széna, kötött	—	1.60
Tak. szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.35
Zsúp-szalma	—	1.10

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

58. sz.

1881.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. §-a értelmében ezennel közhírré teszi: hogy a rimaszécsi kir. járásbírótság 2512/1879. számú végzése által Madarassy Lőrincz Guszonai lakos ellen Horkovics József részére 385 frt követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás folytán bíróság lefoglalt, s 1764 frtra becsült 250 db. juh 50 db. bárány, 8 igás ló, 2 futó ló, egy esikő, egy kis szekér, egy bika, 6 tehén, 40 zsák zab, egy boglya széna, egy boglya sarju, 4 igás szekér, 4 vaseke, 2 vasboronából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, mirek a helyszínén, vagyis Guszonai leendő eszközésére határidőül 1881. évi június hó 17-dik napjának délutáni 2 órája kitűzetett, melyhez s venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghívatauk: hogy az érdeklött indóságok emez árverésen, a polg. tk. rdt. 406. §-a szerint szükség esetében becsáron alul is eladhatni fognak.

Kelt Rimaszécs 1881. évi június hó 4 napján.

Vatthay Sándor,

kir. bírósági végrehajtó.

„M A R G I T”⁶⁶ gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatlan gyógyhatásának következménye és szerencsés vegyösszetételének bizonyítéka. Mint unikum különös előismerést vívott ki csekély szabad, de gazdag félig kötött szénsav tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általában a légző-, emésztő- és húgyszervek hurutus bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetik a t. ez. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni,

Raktár: Rimaszombatban Kern Adolfnál.

10—12